

BIULETYN INFORMACYJNY

nr 09/2020

WRZESIEŃ 2020 r.

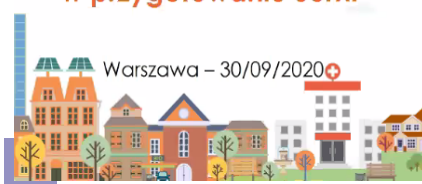
W NUMERZE:

**Ustawa Prawo Zamówień Publicznych – co nowego?
Transport dostosowany dla osób niewidzących i słabowidzących**

AKTUALNOŚCI

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

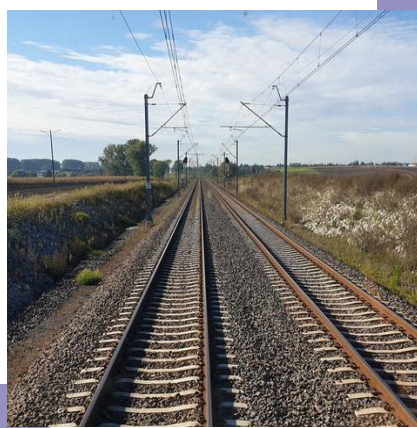
Rola Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko w przygotowaniu SUMP

Kolejne spotkanie SUMP zakończone sukcesem

W dniu 30 września 2020 roku w ramach Pilotażu SUMP odbyło się kolejne spotkanie warsztatowe z cyklu planowania zrównoważonej mobilności miejskiej. Spotkanie odbyło się w formie webinarium i poświęcone było zagadnieniom strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS) w procesie przygotowania SUMP.

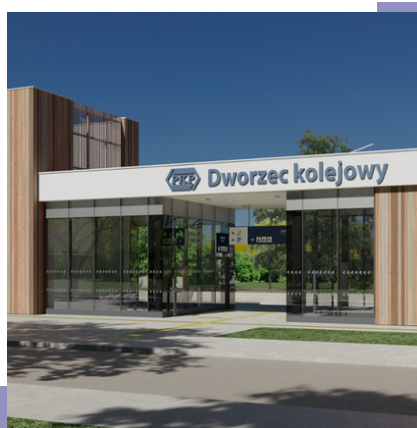
[Czytaj więcej...](#)

Postępy realizacji projektu kolejowego CEF z Wielkopolski na Dolny Śląsk

Na kolejowej trasie Poznań – Wrocław, modernizowany odcinek Czempin – granica Dolnego Śląska zapewnia coraz lepsze podróże. Nowe tory, sieć trakcyjna i urządzenia sterowania to sprawniejsze kursowanie pociągów regionalnych i dalekobieżnych. Inwestycja PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. istotnie polepsza ofertę kolei.

[Czytaj więcej...](#)

Niebawem ruszy budowa nowego dworca w Rogowie

Niewielkich rozmiarów, nowoczesny, komfortowy i proekologiczny – taki już niedługo będzie dworzec w Rogowie (woj. łódzkie). Budowa obiektu możliwa jest dzięki dofinansowaniu z funduszy unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

[Czytaj więcej...](#)

AKTUALNOŚCI

Transport dla wszystkich

Cykl O dostępności w CUPT – standard transportowy w praktyce: Spotkanie 7 - Zabytkowa infrastruktura transportowa vs dostępność dla osób o ograniczonej mobilności

24 września 2020 (pierwszy raz po wakacjach) odbyło się webinarium w ramach Cyklu O dostępności w CUPT – standard transportowy w praktyce.

[Czytaj więcej...](#)

Ponad 11 mln zł dofinansowania UE na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego

Podczas konferencji zorganizowanej przez Komendę Stołeczną Policji w dniu 24 września br. odbyło się uroczyste przekazanie pojazdów oraz sprzętu zakupionego w ramach projektu „Dostosowanie zasobów sprzętowych służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego do dynamicznego rozwoju sieci TEN-T”.

[Czytaj więcej...](#)

CUPT poleca nową publikację „Dostępny rower na „+”

Opracowanie wskazuje możliwości komfortowego i bezpiecznego wykorzystania roweru przez osoby z niepełnosprawnością i osoby w wieku senioralnym na terenie miast oraz rekomendacje zwiększających liczbę podróży rowerowych odbywanych przez te grupy. Istotny wątek to zidentyfikowanie barier utrudniających przemieszczanie się po mieście i w komunikacji miejskiej.

[Czytaj więcej...](#)

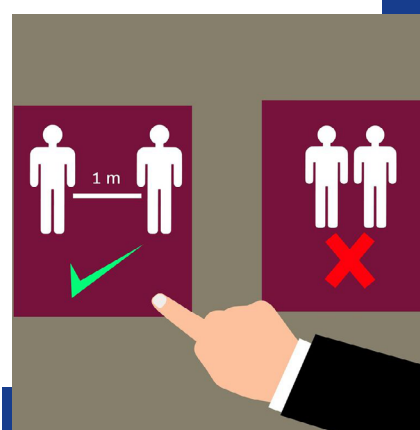
AKTUALNOŚCI

Kontynuujemy przebudowę RAIL BALTICA

Jedna z najważniejszych inwestycji kolejowych w Polsce wkracza w kolejną fazę. Trwają roboty budowlane dla odcinka pomiędzy Sadownem a Czyżewem. Dobiega końca pierwszy etap - przebudowa odcinka Warszawa Rembertów – Tłuszcz (Sadowne).

[Czytaj więcej...](#)

Zalecenia i wytyczne CUPT w związku z epidemią SARS-CoV-2

CUPT walczy z pandemią COVID-19 – pomóż nam w tym i Ty! Wszyscy mamy wpływ na rozprzestrzenianie się epidemii, musimy tylko stosować się ściśle do konkretnych zaleceń. Ze względu na wspólne bezpieczeństwo pracowników, interesantów i gości CUPT zebraliśmy je w jednym miejscu. Przeczytaj, zapamiętaj i stosuj.

[Czytaj więcej...](#)

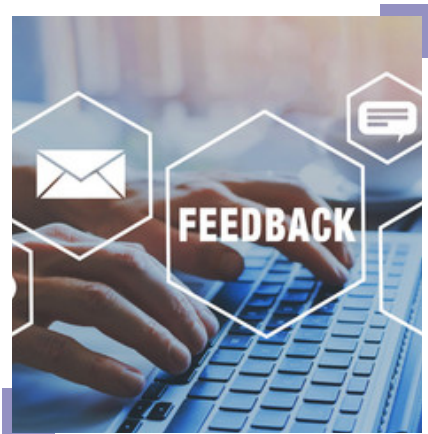

Webinarium TOB: „Zarządzanie – integracja – transport” – 6 października 2020 r.

6 października 2020 r. CUPT w ramach Transportowego Obserwatorium Badawczego organizuje webinarium poświęcone integracji transportu zarówno jako przedmiotu badań naukowych jak i rozwiązań praktycznych.

[Czytaj więcej...](#)

AKTUALNOŚCI

Ankieta skierowana do beneficjentów POLiŚ, POPW, CEF
Centrum Unijnych Projektów Transportowych, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną w kraju i na świecie, ponownie przystąpiło do zbadania istniejącego zagrożenia i potencjalnych konsekwencji epidemii COVID-19 dla terminowej realizacji inwestycji współfinansowanych z programów UE.

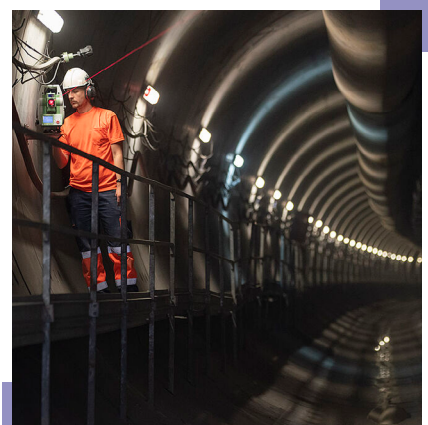
[Czytaj więcej...](#)

Ankieta na temat przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE dla Beneficjentów POLiŚ

Informujemy, iż Instytucja Zarządzająca POLiŚ przygotowała ankietę na temat przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE zarówno dla instytucji, jak i beneficjentów Programu.

[Czytaj więcej...](#)

Prace na odcinku wschodnim budowy linii M2 nie zwalniają

Postępują prace na budowie odcinka wschodniego metra na Bródnie. Wydrążone są dwa odcinki tunelowe, łączące stacje C21 Bródno oraz C20 Kondratowicza. Aktualnie tarcza Maria drąży tunel w kierunku stacji C19 Zacisze, zaś na tarczy Anna prowadzone są przeglądy serwisowe.

[Czytaj więcej...](#)

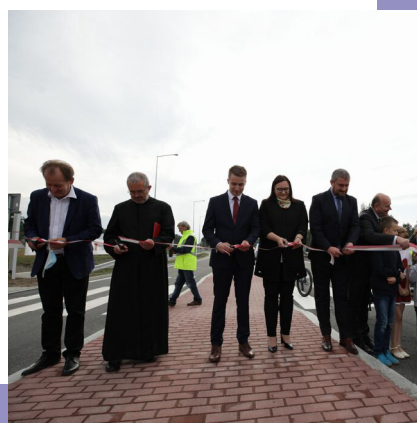
AKTUALNOŚCI

Pokaż nam swój projekt!

Z sukcesem sięgnęliście po unijne dotacje? Najwyższy czas, by się tym pochwalić! Chcemy zobaczyć, jak Wasze firmy, fundacje czy instytucje skorzystały z Funduszy Europejskich. Nagrajcie o tym amatorski filmik i wygrajcie profesjonalny spot o Was i Waszych projekcie, który będziemy szeroko promować.

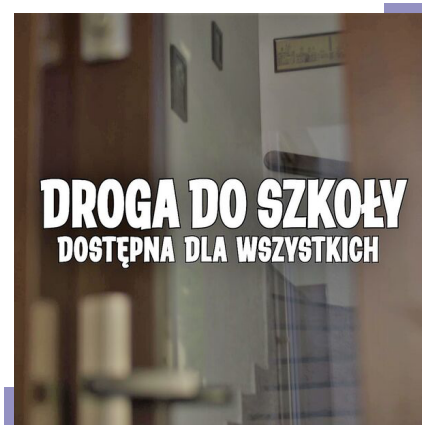
[Czytaj więcej...](#)

Obwodnica Dąbrowy Tarnowskiej gotowa, dzięki dofinansowaniu UE

7 września 2020 r. została oddana do ruchu obwodnica Dąbrowy Tarnowskiej. Projekt w całości jest realizowany w województwie małopolskim.

[Czytaj więcej...](#)

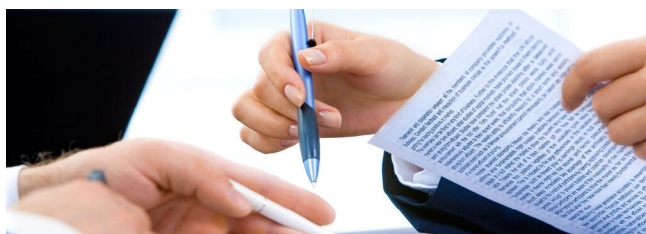

Fundusze UE na dostępną dla wszystkich drogę do szkoły!

Fundusze UE wprowadzają w otaczającej nas infrastrukturze zmianę na lepsze.

[Czytaj więcej...](#)

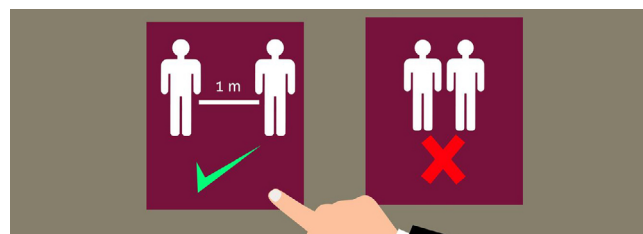
COVID-19: INFORMACJE DLA BENEFICJENTÓW

Stanowisko IZ POliŚ oraz IK UP w sprawie kwalifikowalności wydatków rozliczanych w ramach projektów UE przez beneficjentów uzyskujących wsparcie z tzw. tarczy antykryzysowej (COVID-19).

W związku z otrzymaną korespondencją z Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (IZ POliŚ) oraz Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa (IK UP), poniżej przedstawiam Państwu stanowisko w sprawie kwalifikowalności wydatków rozliczanych w ramach projektów UE przez beneficjentów uzyskujących wsparcie z tzw. tarczy antykryzysowej (COVID-19).

[Czytaj więcej...](#)

Zalecenia i wytyczne CUPT w związku z epidemią SARS-CoV-2.

CUPT walczy z pandemią COVID-19 – pomóż nam w tym i Ty! Wszyscy mamy wpływ na rozprzestrzenianie się epidemii, musimy tylko stosować się ściśle do konkretnych zaleceń.

Ze względu na wspólne bezpieczeństwo pracowników, interesantów i gości CUPT zebraliśmy je w jednym miejscu. Przeczytaj, zapamiętaj i stosuj.

[Czytaj więcej...](#)

TEMAT MIESIĄCA:

USTAWA PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH – CO NOWEGO?

Już w styczniu 2021 roku mają wejść w życie nowe przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych w Polsce. Dotychczas nowelizowana ustawa tym razem otrzymała nowe brzmienie. Jako główną zmianę z tego wynikającą, wskazuje się zwiększenie efektywności i konkurencyjności systemu zamówień publicznych. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zamówienia publiczne to potężne narzędzie wspierające rozwój gospodarczy, które umożliwia poprawę jakości zamawianych dostaw, usług i robót budowlanych, wsparcie innowacyjności, realizowanie polityki społecznej i strategii państwa. Na przestrzeni lat, w wyniku kolejnych nowelizacji ustawy zamówieniowej, oczekiwania wobec sposobu, w jaki wydawane są środki publiczne znacząco się zmieniły. Nie wystarczy już, by dostawy, usługi i roboty budowlane były jak najtańsze. Koniecznym jest także, by były wysokiej jakości. Jednocześnie ważne jest, by były one realizowane w sposób inteligentny i zrównoważony, który uwzględnia najnowsze możliwości techniczne i innowacje. Dlatego tak ważne jest efektywne wydatkowanie środków publicznych, które może przyczynić się do osiągnięcia znacznych oszczędności w sektorze publicznym przy jednoczesnym wzroście poziomu jakości nabywanych dóbr czy usług. Aby to osiągnąć potrzebne są przejrzyste regulacje, odpowiadające potrzebom narzędzia, a także strategiczne myślenie i nastawienie na wysoką skuteczność, przy jednoczesnym ukierunkowaniu na wsparcie innowacji, podniesienie konkurencyjności, pobudzenie inwestycji i walkę z nierównościami. Obecnie zamówienia publiczne stanowią bowiem duże wyzwanie zarówno dla zamawiających, jak i wykonawców. Dzięki zmianom, które wprowadza nowa ustawa, na rynku odnajdą się małe firmy, które oferują dobre usługi, ale nie są w stanie konkurować niską ceną. Poniżej przedstawiamy zatem jedno z kluczowych zmian, jakie wprowadzone zostaną dzięki nowej ustawie Prawo zamówień publicznych.

Zasada efektywności

Nowa ustawa Prawo zamówień publicznych wprowadza do systemu zasadę efektywności, a także regulacje, które będą służyły realizacji tej zasady. Zasada będzie obowiązywać w toku przygotowania oraz przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, a także w trakcie jego realizacji. Do wzrostu efektywności zamówień publicznych mają przyczynić się poszczególne regulacje zawarte w ustawie m.in. obowiązek przeprowadzenia analizy potrzeb zamawiającego – zgodnie z art. 83 i nast. nowej Pzp. Zamawiający przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia może przeprowadzić wstępne konsultacje rynkowe w celu przygotowania postępowania i poinformowania wykonawców o swoich planach i wymaganiach dotyczących zamówienia. Obowiązek sporządzenia analizy potrzeb zamawiającego ma w założeniu przyczynić się do lepszego przygotowania procesu udzielania zamówienia publicznego. Kolejnym kluczowym elementem wsparcia efektywności w zamówieniach publicznych jest ich elektroniczna, która jest jednym z podstawowych elementów reformy wprowadzonej dyrektywą 2014/24/UE i dyrektywą 2014/25/UE. W nowym prawie zamówień publicznych elektroniczna będzie postrzegana jednak nie jako obowiązek wynikający z prawa unijnego, ale jako szansa na realizację nadrzędnych celów – prowadzenia skutecznej polityki zakupowej państwa i dokonywania zamówień w sposób efektywny. Elektroniczna zamówień publicznych pozwoli na przyspieszenie postępowania, poprawienie transparentności oraz ograniczenie kosztów administracyjnych. Przeprowadzenie postępowania i kontakt z wykonawcami za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej ma również na celu zmniejszenie kosztów po stronie wykonawców. Ponadto elektroniczna może się przyczynić do wzrostu konkurencyjności zamówień publicznych. Nowa ustawa Pzp przewiduje również zmiany w regulacjach dotyczących umów z zakresu

zamówień publicznych. Jako swojego rodzaju zasadę wskazuje się, że postanowienia umowy nie mogą kształtować praw i obowiązków zamawiającego oraz wykonawcy w sposób rażąco nieproporcjonalny do rodzaju zamówienia oraz ryzyk związanych z jego realizacją. Kolejna regulacja w kierunku efektywności to obowiązek sporządzenia raportu z realizacji zamówienia – zgodnie z art. 446 nowej Pzp. Zamawiający jest zobowiązany sporządzić raport, w którym dokonuje oceny tej realizacji, w następujących przypadkach gdy: na realizację zamówienia wydatkowano kwotę wyższą co najmniej o 10% od pierwotnej wartości ceny ofertowej, na wykonawcę zostały nałożone kary umowne w wysokości co najmniej 10% wartości ceny, wystąpiły znaczące opóźnienia w realizacji umowy oraz gdy zamawiający lub wykonawca odstąpił od umowy. Omawiana zasada ma stanowić impuls do zmian dotychczasowej praktyki i podejścia zamawiających, których dotychczasowe działania w większości przetargów były ukierunkowane na uzyskanie najtańszej ceny za wykonanie zamówienia – bardzo często kosztem jego jakości.

Umowy z podwykonawcami również korzystne, jak te z wykonawcami

Analizując nową ustawę Prawo zamówień publicznych warto zwrócić uwagę na regulację wzmacniającą pozycję podwykonawców – przewidzianą w art. 463 nowej ustawy Pzp. Zasada, ta wskazuje, że umowa o podwykonawstwo nie może zawierać postanowień kształtujących prawa i obowiązki podwykonawcy, w zakresie kar umownych oraz postanowień dotyczących warunków wypłaty wynagrodzenia, w sposób dla niego mniej korzystny niż prawa i obowiązki wykonawcy, ukształtowane postanowieniami umowy zawartej między zamawiającym a wykonawcą. Zasada ta nie jest ograniczona tylko do umów na roboty budowlane. Warto zauważyć, że dotychczasowe regulacje dotyczące umów o podwykonawstwo związane były tylko z interwencją mającą na celu wyeliminowanie problemów z płatnościami na rzecz

podwykonawców. Na mocy nowej ustawy Pzp, gdy postanowienia umowy o podwykonawstwo będą mniej korzystne od postanowień umowy pomiędzy zamawiającym a wykonawcą w zakresie kar umownych czy warunków wypłaty wynagrodzenia, zamawiający winien zgłosić w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, odpowiednio zastrzeżenia do projektu umowy lub sprzeciw wobec przedłożonej kopii umowy, na zasadach określonych w art. 464 ust. 3 i ust. 6 ustawy. Z kolei w przypadku umów o podwykonawstwo dotyczących usług i dostaw, które nie są akceptowane przez zamawiającego,

kary umownej, w przypadku gdy termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż 30 dni.

Obowiązkowe częściowe płatności i zaliczki oraz poprawa płynności wykonawców

W przypadku umów zawartych na okres dłuższy niż 12 miesięcy ustawodawca przewidział obowiązkową zapłatę wynagrodzenia w częściach lub udzielenie zaliczki, zgodnie z wyborem zamawiającego (art. 443 nowej ustawy Pzp.) – przy czym obowiązek ten będzie dotyczył wszystkich kategorii umów, nie tylko umowy

lecz jedynie mu przedkładane na zasadach określonych w art. 464 ust. 8 ustawy, ustawodawca nie przewidział obowiązku zamawiającego badania postanowień tych umów w zakresie kar umownych i warunków wypłaty wynagrodzenia. Warto jednak wskazać, że zamawiający powinien zgodnie z art. 464 ust. 10 wezwać wykonawcę do zmiany takiej umowy o podwykonawstwo, pod rygorem zapłaty

na roboty budowlane. Warto zwrócić uwagę na znaczną różnicę w stosunku do obecnych regulacji, dotyczącą procentowej wartości ostatniej części wynagrodzenia płaconego w częściach – obecnie nie może ona wynosić więcej niż 10%, a na podstawie przepisów nowej ustawy Pzp aż 50%. Określona została ponadto minimalna wysokość zaliczki – nie mniej niż 5% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

W nowej ustawie Prawo zamówień publicznych nie będzie obowiązku wniesienia wadium zgodnie z art. 97 i nast. nowej Pzp. Wadium będzie zawsze fakultatywne do decyzji zamawiającego. To on będzie decydował, czy to w postępowaniu unijnym, czy krajowym, czy tego wadium będzie wymagał. Od 2021 r. w postępowaniach, które są powyżej progu unijnego zostaje próg maksymalnie 3% natomiast w postępowaniach krajowych zostanie obniżony próg maksymalnie do 1,5%. W postępowaniach prowadzonych na podstawie nowej ustawy Pzp wadium będzie można wносить jedynie elektronicznie. Ponadto zmniejsza się katalog form w jakich można wnieść wadium, po 01.01.2021 r. nie będzie można wnieść wadium w formie poręczenia bankowego lub SKOK. Niemniej jednak największa zmiana pomiędzy obecnymi, a nowymi przepisami w tematyce wadium będzie dotyczyła zasad jego zwrotu. W nowej ustawie Pzp zasady zwrotu wadium dzielimy na zwrot ustawowy i zwrot na wniosek wykonawcy.

W pierwszym przypadku obliguje zamawiającego do zwrotu wadium niezwłocznie, jednak nie później niż 7 dni od: upływu terminu związania ofertą, terminu zawarcia umowy lub unieważnienia postępowania (z wyjątkiem sytuacji gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia lub nie upłynął termin do jego wniesienia). W drugim przypadku jest to zwrot wadium na wniosek wykonawcy – czyli wtedy, gdy wykonawca żąda zwrotu wadium. Tu również obowiązuje termin 7 dni od złożenia wniosku przez wykonawcę:

- który wycofał ofertę przed terminem składania ofert,
- którego oferta została odrzucona (i nie wnosi odwołania),
- po wyborze najkorzystniejszej oferty z wyjątkiem wygranego wykonawcy,
- po unieważnieniu postępowania gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność

unieważnienia lub nie upłynął termin do jego wniesienia.

Ostatnia zmiana w kontekście wadium, to zmiana dotycząca sposobu zwrotu wadium.

W postępowaniach prowadzonych na podstawie nowej ustawy wadium będziemy zwracać do gwaranta, a nie do wykonawcy. Oświadczenie o zwolnieniu wadium wysyłamy do gwaranta, ewentualnie wykonawcy wysyłamy do wiadomości.

Kolejną zmianą wprowadzoną nową ustawą Pzp, mającą na celu poprawę płynności wykonawców, jest zmniejszenie wysokości zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Zgodnie z art. 452 ustawą Pzp zabezpieczenie ustala się w wysokości nieprzekraczającej 5% ceny całkowitej podanej w ofercie – chyba, że z uwagi na przedmiot zamówienia lub ryzyka związane z realizacją zamówienia uzasadnione będzie jego zwiększenie do 10%, co zamawiający zobowiązany będzie opisać w SIWZ lub innych dokumentach zamówienia.

Procedura uproszczona poniżej progów unijnych

Nowa ustawa Prawo zamówień publicznych wprowadza tzw. procedurę uproszczoną dla zamówień o wartości poniżej progów UE. Jak zaakcentowano w uzasadnieniu projektu ustawy Pzp „Procedura uproszczona (tryb podstawowy), gwarantując realizację celów systemu zamówień publicznych, zapewnia zamawiającym odpowiednią elastyczność umożliwiającą optymalną organizację procesu udzielania zamówienia publicznego”. Ponadto umożliwia zamawiającym wykorzystanie narzędzi, które sprzyjają dialogowi z wykonawcami w celu pozyskania jak najlepszych rozwiązań dotyczących konkretnego zamówienia. Opracowując procedurę uproszczoną, odniesiono się m.in. do komunikatu wyjaśniającego Komisji Europejskiej dotyczącego prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (Dz. Urz. UE C 179 z 01.08.2006, str. 2), w świetle

którego do udzielania zamówień poniżej progów unijnych zastosowanie mają następujące reguły:

- obowiązek uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu (przy zachowaniu wyjątków),
- uczciwa i bezstronna procedura udzielenia zamówienia, niedyskryminujący opis przedmiotu zamówienia,
- obowiązek zapewnienia równego dostępu wykonawcom z innych państw członkowskich, wzajemne uznawanie, odpowiednie terminy, przejrzyste i obiektywne podejście, ograniczanie liczby wykonawców jedynie w oparciu o obiektywne kryteria, prowadzenie negocjacji w sposób równy i niedyskryminujący.

W procedurze uproszczonej tak jak obecnie, ogłoszenie o zamówieniu poniżej progów unijnych zamieszczane będzie w Biuletynie Zamówień Publicznych, dodatkowo zamawiający może udostępnić ogłoszenie w inny sposób, np. na swojej stronie internetowej jednakże zniesiony został obowiązek publikacji ogłoszenia na tej stronie, oraz zrezygnowano z zamieszczania ogłoszeń w siedzibie zamawiającego. Zasady kwalifikacji podmiotowej wykonawcy nie uległy zmianie.

Zmiany dla zamówień podprogowych dotyczą trybów udzielenia zamówienia poniżej progów unijnych, wprowadzono:

- tryb podstawowy,
- partnerstwo innowacyjne (na zasadach zbliżonych do tego trybu w przypadku zamówień powyżej progów unijnych – z zastrzeżeniem m.in. publikacji ogłoszenia w BZP, a nie w DUUE, oraz krótszych terminów składania ofert),
- negocjacje z ogłoszeniem oraz zamówienie z wolnej ręki (również na zasadach zbliżonych do tego trybu w przypadku zamówień powyżej progów unijnych, z nieco innym uregulowaniem katalogu przesłanek zastosowania danego trybu).

Wybierając tryb podstawowy (art. 275 nowej ustawy Pzp) zamawiający ma trzy warianty do wyboru:

1) analogiczny do trybu przetargu nieograniczonego – jeżeli specyfika przedmiotu zamówienia oraz potrzeby zamawiającego umożliwiają opisanie w wystarczająco precyzyjny sposób wszystkich warunków zamówienia na etapie wszczęcia postępowania, a zamawiający nie przewiduje możliwości negocjacji ofert (tryb podstawowy bez negocjacji),

2) z możliwością negocjacji ofert w celu ich ulepszenia, o ile zamawiający przewidział taką możliwość na etapie wszczęcia. Warto tu podkreślić, że zgodnie z art. 278 nowej ustawy Pzp, negocjacje nie mogą prowadzić do zmiany

treści SIWZ, ponadto mogą dotyczyć wyłącznie tych elementów treści ofert, które podlegają ocenie w ramach kryteriów oceny ofert.

3) z obowiązkowymi negocjacjami ofert w celu ich ulepszenia. Negocjacje w tym trybie zgodnie z art. 279 nowej ustawy Pzp, nie mogą prowadzić do zmiany minimalnych wymagań dotyczących przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia określonych w opisie potrzeb i wymagań, mogą natomiast dotyczyć warunków zamówienia, w celu podniesienia jego efektywności.

Warto również dodać, że w ustawie Pzp (art. 2 ust. 2), która będzie obowiązywać od 01.01.2021 r. wprowadzony został nowy rodzaj zamówień, zwanych zamówieniami bagatelnymi. Są to zamówienia, których wartość szacunkowa dotycząca jednorazowego zakupu, jest mniejsza niż 130 000 złotych, nie mniejsza jednak niż 50 000 złotych.

Katalog klauzul abuzywnych i nowe zasady waloryzacji wynagrodzenia

W nowym Pzp przewidziany został katalog klauzul niedozwolonych, zaprojektowany w celu ograniczenia nadmiernych i niezasadnych ryzyk po stronie wykonawcy. Zamknięty katalog czterech klauzul abuzywnych określony został w art. 433 nowej ustawy Pzp. Zgodnie z tym postanowienia umowy nie mogą przewidywać:

- odpowiedzialności wykonawcy za opóźnienie, chyba że jest to uzasadnione okolicznościami lub zakresem zamówienia (obecnie zamawiający najczęściej przewidują odpowiedzialność za kwalifikowaną formę opóźnienia, czyli zwłokę wykonawcy),
- naliczania kar umownych za zachowanie wykonawcy niezwiązane bezpośrednio lub pośrednio z przedmiotem umowy lub jej prawidłowym wykonaniem (niezgodne z ustawą będą zatem kary umowne za działania zupełnie niezwiązane z przedmiotem umowy),

- odpowiedzialności wykonawcy za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi zamawiający,
- możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron.

Ponadto umowa, zgodnie z treścią nowej ustawy Pzp zawartą w art. 436 musi zawierać wskazanie planowanego terminu zakończenia realizacji przedmiotu zamówienia (w razie potrzeby także jego części), przy czym istotną nowością jest wymóg określenia tego terminu w dniach, tygodniach, miesiącach lub latach, chyba że wskazanie daty wykonania umowy jest uzasadnione obiektywną przyczyną.

Przepisy nowej ustawy (obok już istniejącej waloryzacji w przypadku zmiany: stawki podatku od towarów i usług, zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne czy minimalnego wynagrodzenia o pracę) określają w art. 439 także obowiązkową waloryzację w przypadku zmiany cen materiałów lub kosztów (rozumianej jako wzrosty cen, jak i ich obniżenie, względem ceny przyjętej w celu ustalenia wynagrodzenia wykonawcy zawartego w ofercie) związanych z realizacją zamówienia. Waloryzacja dotyczyć będzie umów na roboty budowlane lub usługi, zawartych na okres dłuższy niż 12 miesięcy. W umowie takiej zamawiający zobowiązani będą określić:

- poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia oraz początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia,
- sposób ustalania zmiany wynagrodzenia – z użyciem odesłania do wskaźnika zmiany cen materiałów lub kosztów, zwłaszcza wskaźników GUS, lub też przez wskazanie innej podstawy, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany

wynagrodzenia, - sposób określenia wpływu zmiany ceny na koszt wykonania zamówienia oraz określenie okresów, w których może nastąpić zmiana wynagrodzenia wykonawcy,

- maksymalną wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający.

Ustawodawca zobowiązał także wykonawców, których wynagrodzenie zostało zmienione, do analogicznej zmiany wynagrodzenia podwykonawców.

Obowiązkowa waloryzacja dotyczy także sytuacji

a ceną nabycia materiałów lub rzeczywiście poniesionych kosztów przez wykonawcę.

Usprawnienie postępowania przed KIO

Nowe prawo zamówień publicznych wprowadzi również szereg zmian w kwestii postępowania skargowego na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej. Przedmiotem odwołania, zgodnie z art. 513 nowej Pzp, będzie mogła być niezgodna z przepisami ustawy czynność zamawiającego podjęta w postępowaniu o udzielenie zamówienia, konkursie, systemie kwalifikowania wykonawców,

przedłużającego się procesu zawarcia umowy. Zgodnie z art. 439 ust. 3 ustawy Pzp, jeżeli umowa została zawarta po upływie 180 dni od dnia upływu terminu składania ofert, w celu ustalenia zmiany wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy oblicza się różnicę między średnią ceną materiałów lub kosztów, obowiązującą w dniu otwarcia ofert,

w tym na projektowane postanowienia umowy w sprawie zamówienia publicznego, lub zaniechanie czynności, do której zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy lub zaniechanie przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub zorganizowania konkursu na podstawie ustawy, mimo że zamawiający był do tego obowiązany.

W związku z wprowadzeniem możliwości wnoszenia środków odwoławczych na postanowienia umowy w sprawie zamówienia publicznego, zgodnie z art. 554 ust. 1 pkt 2 Pzp, Izba uwzględniła odwołanie, jeśli stwierdzi niezgodność projektowanego postanowienia umowy z wymaganiami wynikającymi z przepisów ustawy. Do ustawy został wprowadzony również przepis określający obligatoryjne elementy odwołań (art. 516 ust. 1 pkt 1-10 Pzp). Ponadto termin na złożenie skargi na orzeczenie KIO oraz na postanowienie Prezesa KIO został przedłużony termin na złożenie skargi na orzeczenie KIO oraz na postanowienie Prezesa KIO został przedłużony z 7 dni do 14 dni.

Ujednoliceniu orzecznictwa posłużyło również wprowadzenie zasady rozpoznawania przez Izbę odwołań w składzie trzyosobowym. Powyższe rozwiązanie pozwoli na szerszą wymianę poglądów pomiędzy członkami Izby, a co za tym idzie – przyczyni się do wzmocnienia jednolitości orzeczniczej. Nastąpiła też obniżka opłaty od skargi na orzeczenie KIO. Dziś jest to pięciokrotność opłaty wniesionej do KIO, a ma być to jej trzykrotność.

Jeden sąd ds. zamówień publicznych

Nowa ustawa Prawo zamówień publicznych zakłada również wyznaczenie jednego sądu ds. zamówień publicznych. Zgodnie z art. 580 nowej Pzp wyznaczono jeden sąd ds. zamówień publicznych, którym będzie Sąd Okręgowy w Warszawie. Wraz ze zmianami dotyczącymi KIO będzie to realne narzędzie do uzyskania przewidywalnych rozstrzygnięć w kwestiach spornych dotyczących toczących się postępowań.

Zasada koncyliacji

Nowa ustawa przewiduje ponadto mechanizm koncyliacji, czyli ugodowego załatwiania największych sporów pomiędzy wykonawcą a zamawiającym na etapie wykonywania umowy. Zgodnie z nową ustawą Prawo zamówień publicznych w przypadku sporu powstałego na tle realizacji umowy o zamówienie publiczne

polubownym rozwiązaniem sporu będzie zajmował się Sąd Polubowny przy Prokuraturii Generalnej RP. Strony będą mogły zwrócić się do Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej RP o szybkie rozstrzygnięcie sporu, zanim trafi on na drogę sądową. Zaletą tego rozwiązania jest fakt, iż koncyliacja jest tańsza i szybsza od sądu i umożliwi kontynuowanie realizacji umowy. Pierwotnie postępowanie koncyliacyjne miało być prowadzone przez Izbę Koncyliacyjną w ramach Krajowej Izby Odwoławczej i być obowiązkowe. W toku konsultacji projektu ustawy takie rozwiązanie budziło jednak kontrowersje. Wskazywano w szczególności, że KIO jest wyposażona w kompetencje do orzekania o zgodności działań uczestników rynku zamówień publicznych z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Ponieważ koncyliacja ma objąć wszelkie spory wynikające z umowy – stosunku cywilnoprawnego, wiedza i doświadczenie dotyczące prawa zamówień publicznych mogą nie być wystarczające. Nowe brzmienie, które wejdzie w życie w 2021 roku dotyczy nie tylko koncyliacji, ale wszelkich polubownych sposobów rozwiązywania sporów. Mają one być fakultatywne, prowadzone w ramach Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej RP i trwać nie dłużej niż dwa miesiące.

Ustawa o Prokuraturii Generalnej RP przewidywała, że jej Prezes tworzy Sąd Polubowny przy Prokuraturii Generalnej RP, który może rozstrzygać spory „między innymi niż Skarb Państwa państwowymi osobami prawnymi, osobami prawnymi z udziałem Skarbu Państwa lub państwowymi osobami prawnymi” (art. 26 ust. 1 ustawy). Sformułowanie tego przepisu sugerowało, że stroną postępowania przed Sądem mogą być tylko podmioty z udziałem kapitału państwowego. Artykuł ten został jednak znowelizowany i w nowym brzmieniu (obowiązującym od dnia 1.01.2021 r.) będzie stanowił, iż Sąd Polubowny przy Prokuraturii Generalnej RP, może rozstrzygać spory „z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, państwowych osób prawnych, osób prawnych z udziałem Skarbu

Państwa lub państwowych osób prawnych oraz spółek kapitałowych z udziałem tych podmiotów”. Nowelizacja ta poszerzyła zatem krąg podmiotów, które mogą być stroną postępowania przed Sądem Polubownym przy Prokuraturii Generalnej RP.

Nowe zasady kontroli

W nowej ustawie Prawo Zamówień Publicznych wprowadzono również szereg wspólnych regulacji dotyczących kontroli udzielania zamówień publicznych przez organy kontroli (art. 596-602). Zgodnie z zapisami art. 596 ust. 2 ustawy,

- instytucja audytowa oraz instytucje zarządzające w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności.

Utworzony został ponadto Komitet do spraw Kontroli Zamówień Publicznych jako forum współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy organami kontroli. Regulacje dotyczące działalności Komitetu znajdują się w art. 493-499 ustawy Pzp. Zgodnie z nimi Komitet jest organem doradczym ministra ds. gospodarki, do którego zadań należy między innymi:

organami kontroli prowadzącymi kontrole w zakresie udzielania zamówień publicznych są:

- Prezes Urzędu Zamówień Publicznych;
- organy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, z wyłączeniem Prezesa Rady Ministrów;
- regionalne izby obrachunkowe;

- monitorowanie i analiza działalności organów kontroli, w tym dokonywanie analizy przypadków, w których działania tych organów ujawniły nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów o zamówieniach, a także rozbieżności w stosowaniu lub rozumieniu tych przepisów, oraz przygotowywanie wniosków z tej analizy;
- proponowanie działań, w tym działań zapobiegawczych, odpowiadających wnioskom

- z analizy, o której mowa powyżej;
- zapewnianie możliwości współpracy organów kontroli w zakresie prowadzonych kontroli;
 - występowanie do Prezesa Urzędu o przeprowadzenie szkolenia dla instytucji kontrolnych, wydanie opinii lub podjęcie innych działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego i jednolitego rozumienia przepisów o zamówieniach;
 - proponowanie rozwiązań w zakresie zmiany w systemie kontroli zamówień, w tym w polityce zakupowej państwa;
 - proponowanie, na wniosek organu, o którym mowa w art. 495 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, treści stanowiska w zakresie zastrzeżeń zgłaszanych przez Komisję Europejską w odniesieniu do stosowania przepisów o zamówieniach;
 - propagowanie dobrych praktyk w zakresie standardów kontroli zamówień;
- współpraca w sprawach związanych z rozwojem systemu kontroli zamówień z innymi państwami, organizacjami oraz instytucjami międzynarodowymi i zagranicznymi.

W skład Komitetu będzie wchodził przewodniczący Komitetu, wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki spośród pracowników urzędu obsługującego tego ministra; po jednym przedstawicielu wyznaczonym przez:

- Prezesa Rady Ministrów,
- Prezesa Urzędu,
- Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, odpowiadającego za koordynację programów operacyjnych, w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności,

- instytucję audytową w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności;

oraz Prezes Izby. Do jego składu mogą być zapraszani również: przedstawiciele NIK, RIO, oraz zaproszeni przez przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu przedstawiciele organów administracji rządowej.

Ustawa w nowym brzmieniu przewiduje również nowe Kompetencje Prezesa UZP dotyczące współdziałania z organami kontroli, przedstawione w art. 469 pkt 23 i 24. Zgodnie z nimi Prezes UZP przedstawia stanowisko w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi między organami kontroli, na wniosek organu kontroli oraz opiniuje kwestionariusz kontroli, o ile organ kontroli zwróci się o wydanie opinii. Ponadto organy kontroli, w związku z przeprowadzaną kontrolą, współpracują ze sobą, wymieniając informacje o przeprowadzonych kontrolach i ich wynikach. W przypadku powzięcia przez organ kontroli informacji o przeprowadzonej wcześniej kontroli danego zamówienia przez inny organ kontroli, organ ten zwraca się z wnioskiem o udostępnienie informacji o jej wyniku (chyba że uzyskał tę informację w inny sposób) oraz uwzględnia wyniki przeprowadzonej wcześniej kontroli innego organu kontroli. Organ kontroli udostępnia informację niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o jej udostępnienie.

Zgodnie z art. 598 ustawy w nowym brzmieniu, organy kontroli planują i przeprowadzają kontrolę po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach udzielania zamówienia. Analiza taka obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia prawa jest największe, natomiast sposób jej przeprowadzenia określa organ kontroli lub organ nad nim nadrzędny. Analizy nie przeprowadza się jednak w przypadku kontroli wszczynanej na wniosek

W nowej ustawie wskazano również, że podstawę stwierdzenia naruszenia stanowi naruszenie przepisu ustawy, które miało wpływ na wynik postępowania, jednak regulacja ta nie dotyczy zamówień współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Prezes UZP będzie propagował dobre praktyki

W nowej ustawie wzmocniono również rolę Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w przygotowywaniu i propagowaniu dobrych praktyk i wzorów dokumentów, które mają wspierać zamawiających. Zgodnie z art. 469 Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w przygotowywaniu i propagowaniu dobrych praktyk i wzorów dokumentów, które mają wspierać zamawiających. Zgodnie z art. 469 Prezes Urzędu Zamówień Publicznych dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o zamówieniach, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz trybunałów, w szczególności upowszechnia orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej, sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Trybunału Konstytucyjnego, dotyczące zamówień oraz przygotowuje i upowszechnia przykładowe wzory umów w sprawach zamówień publicznych, regulaminów oraz innych dokumentów

stosowanych przy udzielaniu zamówień. Ponadto Prezes przygotowuje, na podstawie orzecznictwa Krajowej Izby Odwoławczej oraz sądu zamówień publicznych, i podaje do publicznej wiadomości przykładowe postanowienia umowne, które mogą być niezgodne z art. 433 ustawy Pzp, prowadzi działalność edukacyjno-informacyjną w zakresie zamówień, udziela informacji z zakresu zamówień, przy pomocy centrum telefonicznego oraz przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, upowszechnia wiedzę o zamówieniach, w tym w zakresie informacji analitycznych, prowadzi działania związane z informatyzacją systemu zamówień, a także wydaje w formie elektronicznej Biuletyn Zamówień Publicznych, w którym zamieszczane są ogłoszenia przewidziane ustawą, zapewnia funkcjonowanie systemu środków ochrony prawnej, w zakresie postępowania odwoławczego oraz prowadzi i ogłasza na stronie internetowej Urzędu listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej. Wszystkie te uprawnienia mają na celu zarówno wspieranie zamawiających i ułatwianie przeprowadzania procedury udzielenia zamówienia publicznego, ale również ujednoczenie spornych kwestii dotyczących przeprowadzania postępowania przetargowego, które będzie pomocne zarówno zamawiającym jak i organom kontrolnym.

Autorki:

Anna Cybulska, Ekspert,
Departament Kontroli i Audytu

oraz

Katarzyna Makowska, Główny Specjalista,
Departament Kontroli i Audytu

Transport dla wszystkich

TRANSPORT DOSTOSOWANY DLA OSÓB NIEWIDZĄCYCH LUB SŁABOWIDZĄCYCH

Środki transportu i towarzysząca im infrastruktura w ciągu ostatnich lat zrobiły duży postęp w kwestii dostępności. Jednak pozorna nowoczesność niektórych rozwiązań może mieć dla osoby z niepełnosprawnością przykre konsekwencje. Wynika to często nie ze złej woli projektantów czy zamawiających, a jedynie z braku wyobraźni. W artykule przybliżyliśmy specyfikę widzenia osób słabowidzących i niewidzących.

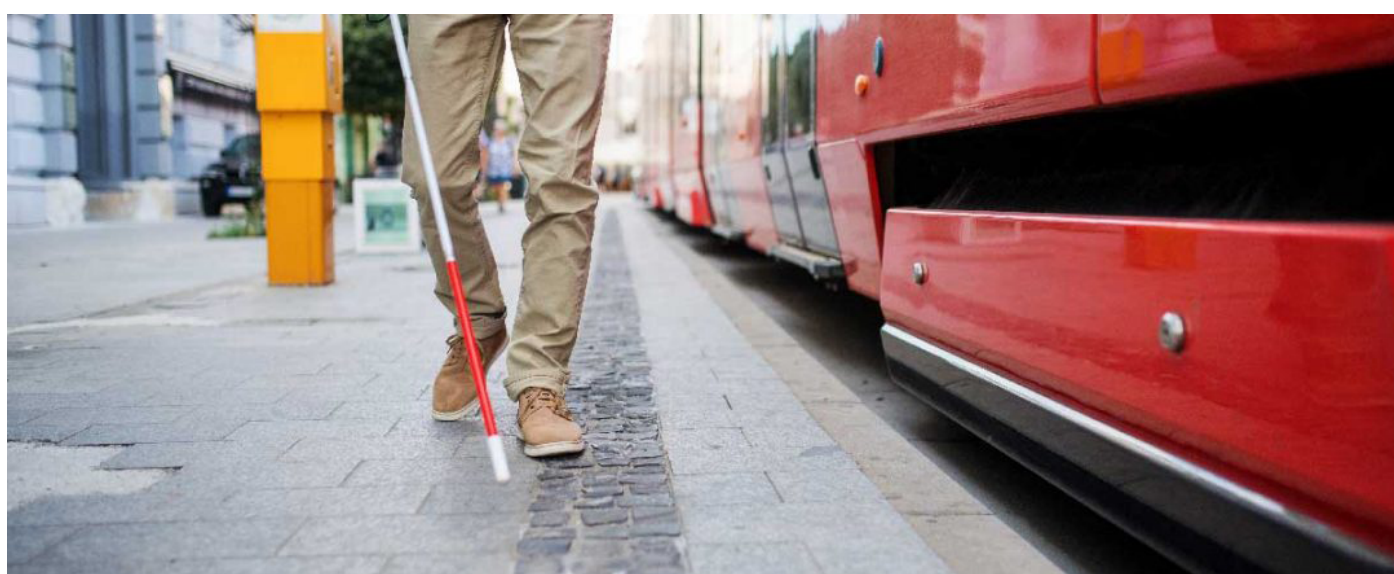

Warunkiem prawidłowego widzenia jest sprawny układ wzrokowy, który odbiera (oko), przewodzi (nerw i droga wzrokowa) oraz przetwarza i interpretuje (mózg) informacje wzrokowe. Równie ważnym warunkiem widzenia jest światło – w całkowitej ciemności człowiek nie widzi, mimo najsprawniej działającego układu wzrokowego. Trzeci istotny warunek widzenia, to obecność

obiektów lub inaczej bodźców - wzrokowych. Człowiek zdecydowaną większość (według szacunków aż 85%) pozastównych informacji z otoczenia odbiera przy pomocy wzroku. Niemal wszystko co zbudował i czym się posługuje wymaga wzroku. Chodzi tutaj także o infrastrukturę i tabor transportowy. Wzrok ze względu na łatwość posługiwania się, precyzję spostrzeżeń,

daleki zasięg, jest najważniejszym i dominującym zmysłem u człowieka. Niestety nie wszystkim został on dany lub dany na zawsze. Niemniej jednak osoby niewidzące lub słabowidzące również mają prawo poruszać się w przestrzeni publicznej. Widząc osobę niewidomą na ulicy można pomyśleć, że wykorzystuje głównie zmysł dotyku. Biała laska zapewnia jej bezpieczny kontakt z obiektami i informuje o wszelkich przeszkodach. Nie jest to jednak zgodne z rzeczywistością. Osoby niewidome

podział to skala przestrzeni w jakiej porusza się osoba z niepełnosprawnością wzroku. Rozróżnić możemy takie miejsca jak: przystanki autobusowe, dworce kolejowe, perony, lub też samo wejście do pojazdu. Do wszystkich tych miejsc trzeba w jakiś sposób dotrzeć, a tym samym będzie potrzebne narzędzie nawigacyjne. Ostatni podział opiera się na wykorzystaniu nowoczesnych technologii do nawigowania w obrębie środków transportu, a także w dotarciu do nich. Podchodząc do

w znaczącej części poruszając się posługują się połączeniem bodźców słuchowych i dotykowych. Przemierzanie się wzdłuż krawężnika związane jest z nasłuchiowaniem kierunku poruszania się samochodów, rozpoznawanie niektórych elementów np. wiaty przystankowej niewidomi zawdzięczają zjawisku wykorzystywanym przy echolokacji (odmiennego rozchodzenia się sygnału dźwiękowego).

Rozwiązania wspomagające osoby niewidome i słabowidzące podczas korzystania z infrastruktury transportowej, stosowane na świecie, można podzielić na kilka grup. Podstawowy podział to systemy dedykowane wyłącznie dla osób niewidomych i/lub słabowidzących, oraz uniwersalne czyli te, z których korzystają niemal wszyscy użytkownicy danej przestrzeni. Kolejny

tematu systemów nawigacyjnych, trzeba zwrócić uwagę na fakt, że potrzeby osób niewidomych i słabowidzących nie pokrywają się w 100%, dlatego, że użytkownicy słabowidzący wciąż używają oczu jako głównego sposobu orientacji w przestrzeni. Kwestiom rozwiązań ułatwiających poruszanie się w przestrzeni publicznej osobom z niepełnosprawnością wzroku poświęcone było spotkanie inaugurujące cykl „O dostępności w CUPT – standard transportowy w praktyce”, które odbyło się w styczniu 2020 r. Dyskutowano wówczas na temat ograniczeń i barier we wdrażaniu inicjatyw z zakresu dostępności oraz sposobów na to, jak im przeciwdziałać. Uczestnicy niewidzący i słabowidzący podkreślali wielokrotnie, że potrzebują „dostępności, której można zaufać”. Niestety ich zdaniem jest wiele takich rozwiązań,

które nie pomagają, a wręcz wprowadzają w błąd. Rozwiązania takie są jednak stosowane i zdarza się, że są bezużyteczne dla osób z nich korzystających. Wskazywano, że dostępność jest systemem, który pozwala na niezależność. Obecnie, wciąż trzeba korzystać z pomocy drugiej osoby, a więc nie ma mowy o niezależności, a tym samym o pełnej dostępności. Dużym problemem jest także niejednorodność i często brak intuicyjnych rozwiązań. Kolejnym tematem dyskusji był postęp techniczny i technologiczny w nawigacji osób niewidomych i słabowidzących, jaki przyniesie przyszłość w perspektywie kolejnych 10, a nawet 30 lat ze

Jednym z elementów nauczania jest umożliwienie im wcielenia się w rolę osoby z niepełnosprawnością wzroku. Odbywa się to np. dzięki spacerom po Warszawie z laskami, podczas których studenci mają zasłonięte oczy. Jak reagują na to ćwiczenie? Czy zmienia się ich pojmowanie barier?

dr Kamila Miler-Zdanowska: Jednym z elementów kształcenia na specjalności tyflopädagogika są zajęcia praktyczne czyli ćwiczenia prowadzone w formie warsztatów i zajęć w symulatorach słabego widzenia lub opaskach imitujących niewidzenie na terenie uczelni oraz w przestrzeni miejskiej.

szczególnym naciskiem na to, co projektujący i wdrażający mogą z nim zrobić, żeby ułatwić życie osobom z niepełnosprawnością wzroku. Materiały ze spotkania dostępne są na www.cupt.gov.pl.

Aby wprowadzać użyteczne rozwiązania niezbędne jest „popatrzenie” oczami osób słabowidzących i niewidzących. Temat przybliżony został podczas rozmowy z Panią dr Kamilą Miler-Zdanowską – wykładowczynią w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Edyta Boratyńska-Karpiej: W pracy zawodowej edukuje pani studentów, przyszłych pedagogów.

W ramach bloku zajęć z zakresu orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się osób z niepełnosprawnością wzroku nasi studenci mają możliwość doświadczenia w rzeczywistych warunkach trudności i problemów z jakimi zmagają się podczas przemieszczania się osoby niewidome lub słabowidzące.

Studenci pracują w parach, jedna z osób jest nauczycielem a druga pracuje z zasłoniętymi oczami, poruszając się przy pomocy białej laski. Po wykonaniu określonych ćwiczeń, osoby w parze zamieniają się rolami. Nie są to jednak spaceru a systematycznie zaplanowane zajęcia, na których

studenci uczą się specjalnych technik i sposobów poruszania się z białą laską.

Dzięki takim osobistym doświadczeniom oraz obserwacji innych osób pracujących w opaskach, studenci mają możliwość uchwycenia specyfiki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością wzroku, zauważenia ich możliwości oraz uświadomienia sobie pewnych ograniczeń. Studenci zauważają również jak organizacja przestrzeni miejskiej wpływa na poruszanie się osób z niepełnosprawnością wzroku (jakie rozwiązania utrudniają, jakie ułatwiają przemieszczanie się). Łatwiej jest im również wypracowywać nowe rozwiązania (metodyczne, dydaktyczne), twórczo i kreatywnie podchodzić do nauki samodzielnego poruszania się osób niewidomych i słabowidzących w różnym wieku.

E.B-K: Czy może pani, jako osoba zdrowa, opisać jak „widzi” osoba z niepełnosprawnością wzroku?

K.M-Z: To trudne pytanie. Osoby z niepełnosprawnością wzroku to bardzo zróżnicowana grupa. Dwie osoby z tym samym schorzeniem wzroku mogą widzieć w zupełnie odmienny sposób, gdyż zależy to od wielu czynników: zarówno tych dotyczących samej osoby, kondycji zdrowotnej, jej doświadczeń, czasu w jakim nastąpiło pogorszenie widzenia jak i warunków zewnętrznych otoczenia. Dlatego też możemy jedynie domyślać się jak widzi osoba z konkretnym problemem wzrokowym, bazując na wiedzy na temat pewnych grup następstw charakterystycznych dla danego schorzenia wzroku (jaskry, zaćmy, albinizmu itp.), Należy jednak pamiętać, że nie wszystkie z tych następstw muszą wystąpić u danej osoby.

E.B-K: Jak w takim razie projektować rozwiązania w transporcie publicznym, aby osoby z niepełnosprawnością wzroku mogły z niego korzystać bez stresu i nie tylko w celu załatwienia potrzebnych spraw, ale również po to, żeby zwiedzić świat?

K.M-Z: Bardzo ważne przy projektowaniu rozwiązań w transporcie publicznym jest zunifikowani

i powtarzalność zastosowanych rozwiązań. Mam tu na myśli trzymanie się pewnego schematu. Czyli jeśli w autobusach jest potrzeba zamontowania tzw. „gorącego przycisku”, dzięki któremu osoba podróżująca może otworzyć drzwi stojąc na zewnątrz autobusu, to niech ten przycisk będzie montowany w stałym miejscu np.: po prawej i lewej stronie drzwi na określonej wysokości. Aktualnie, choćby w zakresie tego rozwiązania mamy kilka wariantów (po prawej i lewej stronie drzwi, na drzwiach, na jednym lub na obu skrzydłach drzwi itp.). O ile dla osób widzących nie ma to znaczenia, bo za każdym razem mogą odnaleźć przycisk wzrokowo, to dla osób niewidomych lub słabowidzących znalezienie przycisku to wyzwanie i niepotrzebny stres. Kolejny przykład to rozmieszczenie wind w podziemnych korytarzach (przełazach podziemnych czy korytarzach metra). Są stacje metra (te zbudowane jako pierwsze) gdzie winda i schody są zawsze w tym samym miejscu. Natomiast te nowsze stacje są pozbawione analogicznego schematu, a odnalezienie windy schowanej za drzwiami jest wręcz niemożliwe.

Jeśli pewne rozwiązania są dobre, skuteczne, to warto je powielać i ujednolicać przestrzeń. Nie chodzi tu tylko o osoby z niepełnosprawnością wzroku, ale także o osoby z innymi rodzajami niepełnosprawności, a w szczególności o osoby starsze. Również osobom dobrze widzącym lepiej funkcjonuje się w przestrzeni przewidywalnej i przyjaznej. Dlatego też bardzo ważne jest projektowanie uniwersalne czyli takie, które uwzględni potrzeby poszczególnych użytkowników przestrzeni. Chodzi o to, aby pewne rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie jednej grupy nie były zagrożeniem lub utrudnieniem dla innej.

E.B-K: Bardziej szczegółowo pytając: Braille czy coś innego?

K.M-Z: W odniesieniu do osób z niepełnosprawnością wzroku nie da się jednoznacznie wskazać najlepszego rozwiązania. Osoby te podczas przemieszczania się korzystają

z pozostałych, sprawnych zmysłów, w szczególności ze słuchu i dotyku. Zatem dla tej grupy osób potrzebne są zarówno rozwiązania dźwiękowe (np.: lektorzy czytający nazwy przystanków, sygnalizacja dźwiękowa na przejściach dla pieszych), ale także rozwiązania dotykowe (czyli schematy, plany dotykowe stacji metra, podpisy w Braille'u na przyciskach w windzie itp.). Nie zawsze i wszędzie da się zastosować tylko rozwiązanie dotykowe lub tylko dźwiękowe. Trzeba też wziąć pod uwagę, iż alfabet Braille jest wypierany przez rozwiązania dźwiękowe (często dają one szybciej informację zwrotną), ale jest też taka grupa osób z niepełnosprawnością wzroku, która z kolei bardziej preferuje rozwiązania dotykowe. Te osoby znają i używają pismo Braille. Wybór zatem jednego słusznego rozwiązania tylko dotykowego lub tylko dźwiękowego, może dyskryminować pewną grupę użytkowników. Współistniejące razem rozwiązania dźwiękowe i dotykowe to idealny kierunek w dostosowaniu przestrzeni do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.

E.B-K: W rozmowie pojawił się kontekst zwiedzania świata. Osoby widzące mogą od razu zadać pytanie ale po co podróżować skoro nie można zobaczyć. Co by pani odpowiedziała?

K.M-Z: Osoby widzące, mocno nakierowane są na odbiór rzeczywistości za pomocą wzroku. Trudno im sobie wyobrazić inną możliwość. Świat jednak można odbierać i poznawać całym ciałem - nie tylko wzrokiem. Gdybyśmy zatrzymali się wyłącznie na czynności widzenia, to osoby niewidome nie powinny właściwie nic robić, bo nie mogą niczego zobaczyć, np: filmu w kinie, jedzenia, swojego mieszkania, dzieci itp. Oczywiście brak możliwości widzenia, nie pozwala kanałem wzrokowym postrzegać przestrzeni wokół, ale można ją odbierać poprzez słuch, dotyk, węch, smak, kanał werbalny a także naszą wyobraźnię. Poprzez te kanały również można dostrzec piękno miejsc czy ludzi. Zwiedzanie świata „po niewidomemu” to także zdobywanie doświadczeń, przeżywanie emocji czyli czerpanie z życia tego wszystkiego, co w danej sytuacji życiowej jest dostępne.

E.B-K: Dziękuję za rozmowę.

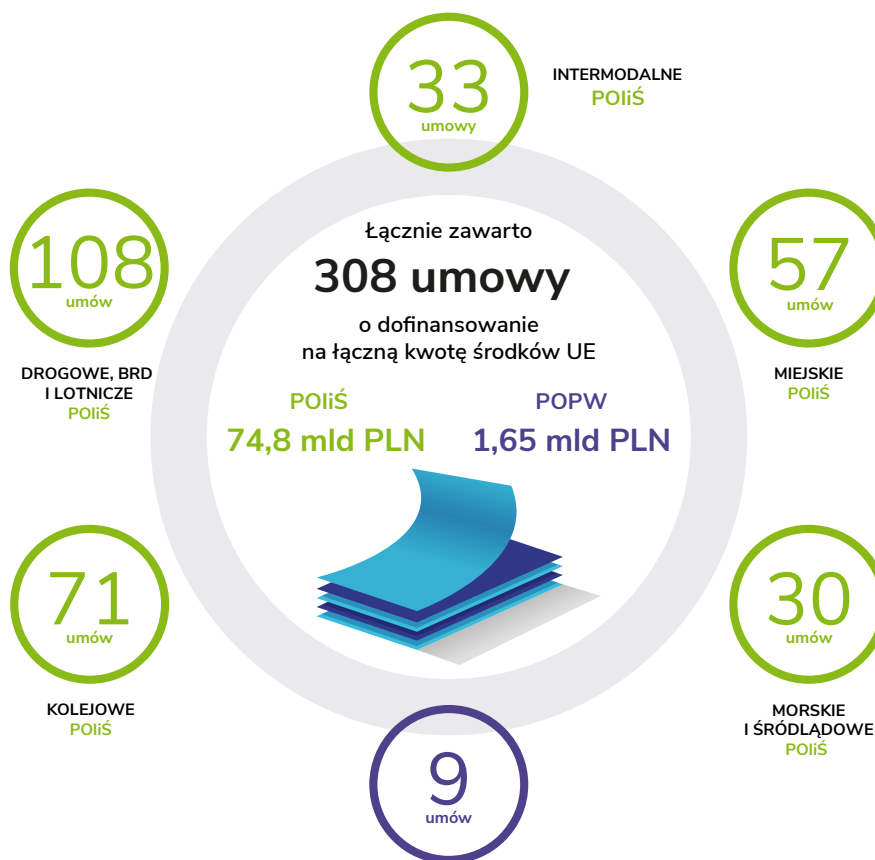
Autor:

Edyta Boratyńska-Karpiej, Ekspert
Departament Analiz Transportowych i Programowania

FAKTY CUPT

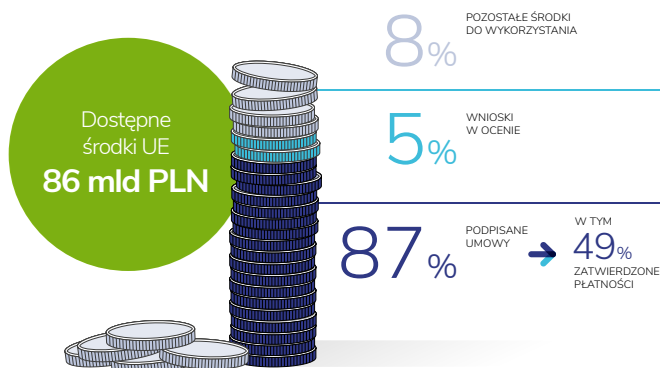
Zaawansowanie **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020**
i **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014 - 2020** w CUPT
(stan na dzień 31.08.2020 r.)

Podpisane Umowy w podziale na branże (szt.)

Wykorzystanie dostępnych środków UE (%)

POIiŚ

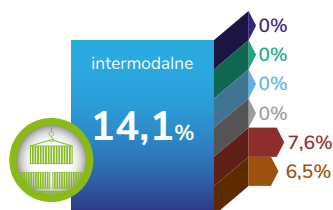
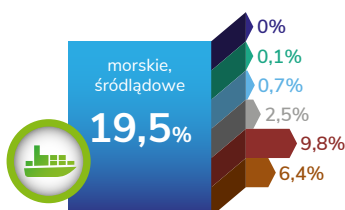
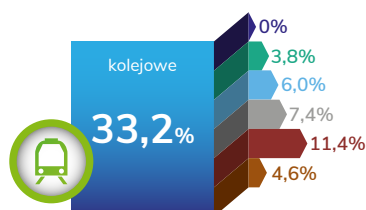
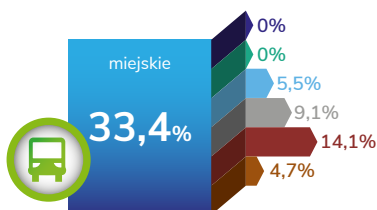
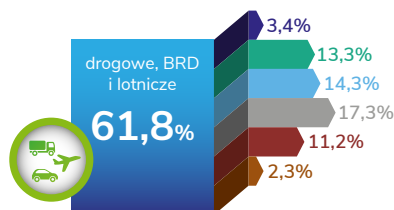
POPW

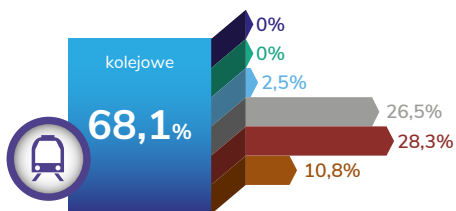
Zatwierdzone płatności w poszczególnych branżach (%)

2015 2016 2017 2018 2019 2020

POIŚ

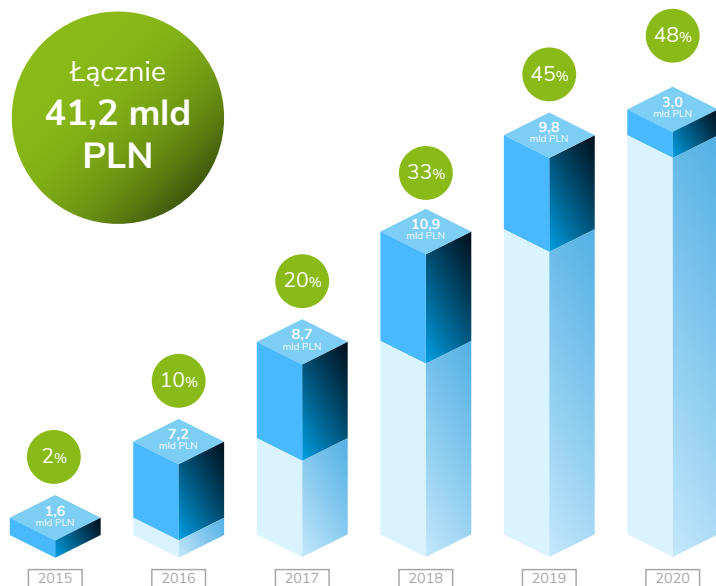

POPW

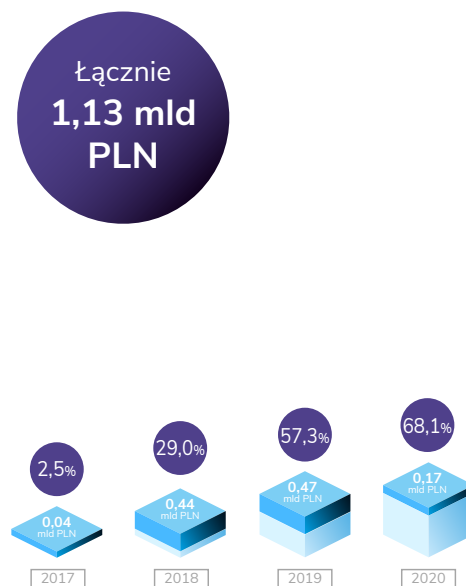

Zatwierdzone płatności globalnie - środki UE (mld PLN i %)

POIŚ

POPW

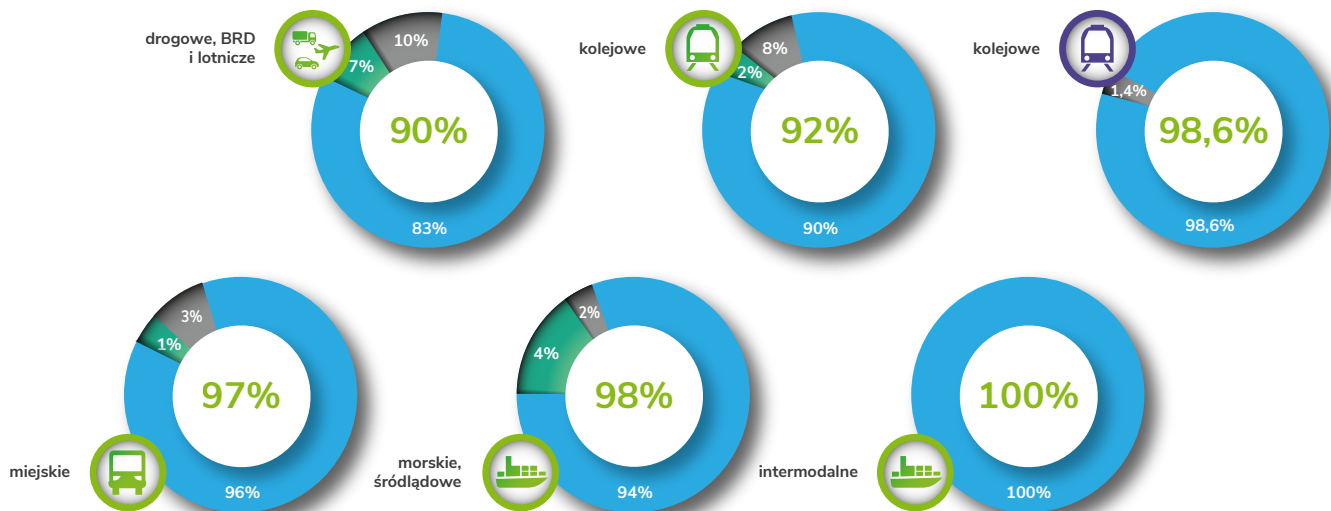

Wykorzystanie środków UE - Umowy i Wnioski w podziale na branże (%)

Podpisane Umowy
 Wnioski w ocenie
 Pozostało do wykorzystania

POIiŚ

POPW

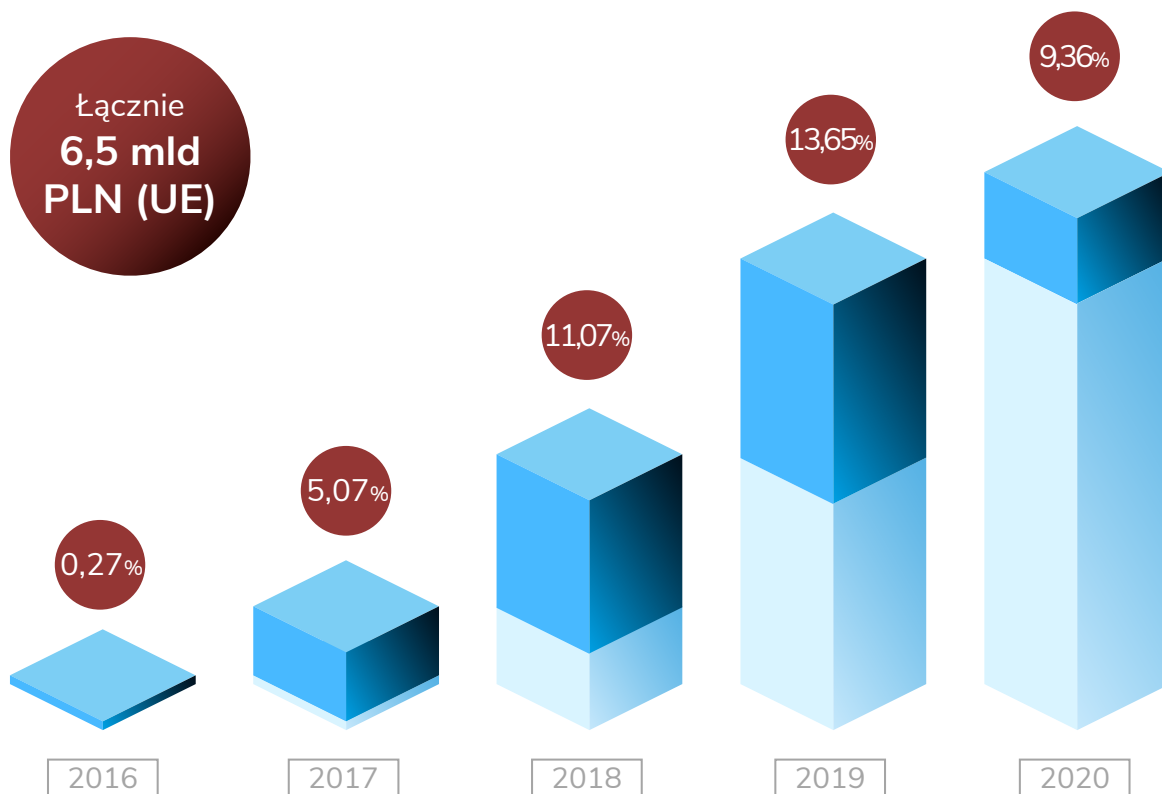

Zaawansowanie Instrumentu „Łącząc Europę” – CEF w CUPT (stan na dzień 31.08.2020 r.)

Podpisane GA w podziale na branże (szt.)

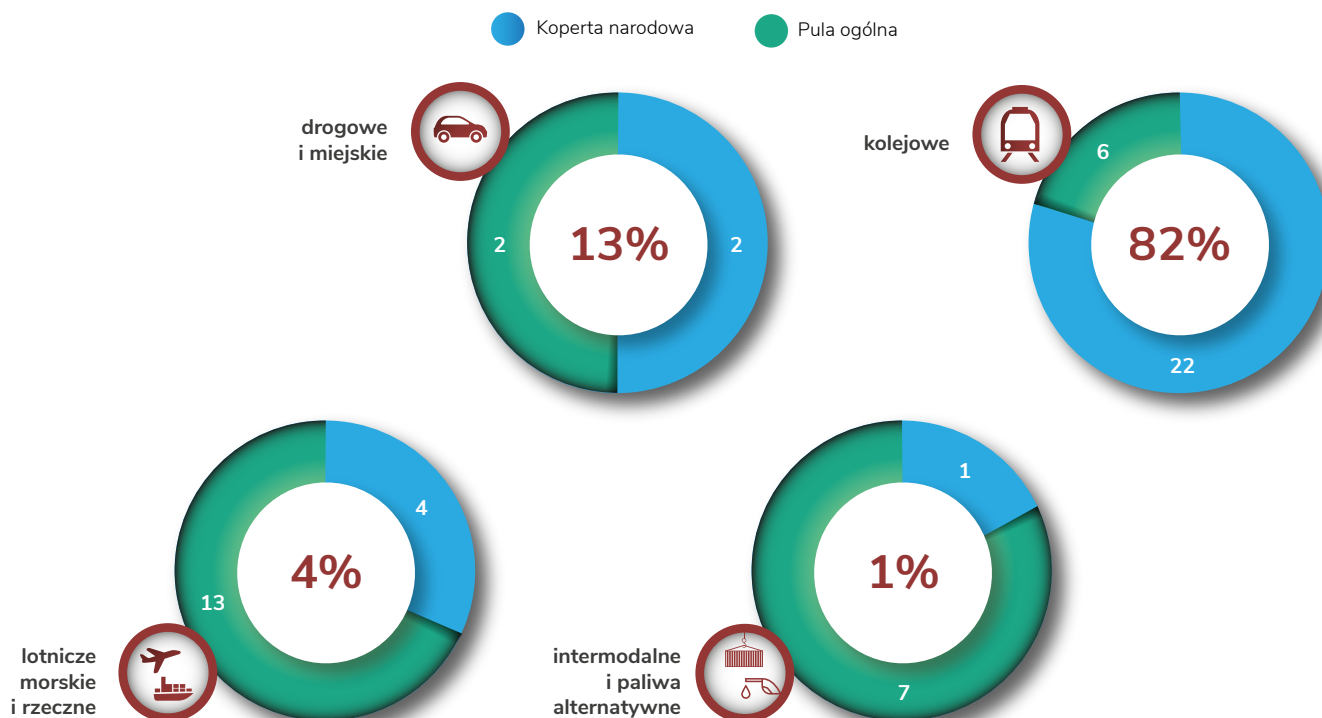

Zatwierdzone płatności realizowane za pośrednictwem CUPT (%)*

*zmiany w wartościach procentowych w stosunku do poprzednich okresów są konsekwencją aktualizacji wysokości środków, na które podpisane zostały GA, a także wartości ostatecznie rozliczonych płatności

Liczba GA (sztuki) i wykorzystanie środków UE w podziale na branże (%)

ZAPOWIEDŹ WYDARZEŃ CUPT

06.10.2020 r. - Spotkanie w ramach Transportowego Obserwatorium Badawczego pn. Zarządzanie – integracja – transport.

15.10.2020 r. - 8 spotkanie z Cyklu O dostępności w CUPT pn.: „Użytkownicy transportu publicznego z autyzmem, zespołem Aspergera i ich potrzeby”.

www.cupt.gov.pl

Szanowni Państwo,

chcielibyśmy poznać Państwa opinie dotyczące funkcjonalności przekazywanych informacji.

Prosimy o zgłaszanie sugestii, propozycji tematów, które Państwa zdaniem warto poruszyć na łamach biuletynu.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI